

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, 8. II. 2012

RPO-687541-III/II/MRP

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

Na tle sprawy przedstawionej przez Zarząd Powiatu K., a dotyczącej sytuacji bezrobotnych kobiet po porodzie, Zespół Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich wystąpił pismem z dnia 6 grudnia 2011 r., znak jak wyżej, do Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej z prośbą o zajęcie stanowiska.

Ministerstwo w odpowiedzi z dnia 15 grudnia 2011 r., znak: DRP-VIII-0212-490-2-SS/1 1, przedstawiło wykładnie art. 33 ust. 4 pkt 9 i art. 33 ust. 4d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r., Nr 69, poz. 415 ze zm.), zwanej dalej ustawą. Jednocześnie w piśmie tym Ministerstwo odniosło się do opinii Zarządu Powiatu K. i zwróciło uwagę, że „(...) inna jest sytuacja matki pracownika a inna matki bezrobotnej. Tej pierwszej prawo gwarantuje określony okres, w którym może korzystać z urlopu macierzyńskiego i tym samym nie stawiać się w pracy. Gdyby zapisów o urlopie macierzyńskim nie było matka pracownik musiałaby stawiać się w pracy pod groźbą zatrudnienia.” oraz że „(...) bezrobotna osoba jest przecież niezatrudniona. A zatem nikt nie przymusza jej do aktywności zawodowej i tym samym pozostawania w statusie bezrobotnego. Osoba taka może się wyrejestrować i zarejestrować ponownie, gdy będzie gotowa do aktywizacji i podjęcia pracy.”

Ponadto Ministerstwo w swoim piśmie zauważyło, że „Generalnym obowiązkiem bezrobotnego jest gotowość do pracy. Należy zatem unikać utrzymywania w statusie bezrobotnych, którzy nie spełniają tego podstawowego warunku, gdyż nie są gotowi do aktywizacji zawodowej i podjęcia zatrudnienia. Status bezrobotnego nie służy

do przebywania w nim osób, które z różnych przyczyn nie są gotowe do podjęcia pracy (...) Prawo dopuszcza tu pewne wyjątki, które zezwalają na brak gotowości do pracy np. z powodu zgłoszonego braku gotowości (do 10 dni w roku kalendarzowym), z powodu choroby (do 90 dni nieprzerwanej niezdolności), czy też właśnie z powodu ciąży i porodu (okres ciąży oraz 30 dni po dniu porodu)".

Odnosząc się do propozycji Zarządu Powiatu K. oraz odpowiedzi Ministerstwa należy stwierdzić, że urlop macierzyński został ustanowiony przede wszystkim dla zapewnienia regeneracji sił kobiety po odbytych porodach oraz dla sprawowania opieki nad dzieckiem we wczesnym okresie jego życia i jego adaptacji w rodzinie. Zgodnie z przepisami Kodeksu pracy (Kp) urlop macierzyński nie może być krótszy niż 8 tygodni, gdyż jest to minimalny okres zapewniający kobiecie warunki do regeneracji sił po odbytych porodach (art. 181 i 182 Kp). Natomiast pożądanym najkrótszym okresem zapewniającym kobiecie regenerację sił, a dziecku zapewniającym właściwy rozwój psychofizyczny, jest okres 14 tygodni (art. 180 § 5 Kp).

Ustawodawca w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przyjął - w związku z brzmieniem art. 33 ust. 4d ustawy - daleko posuniętą ochronę kobiet w ciąży (bezrobotna mimo prawie 270 dniowego okresu niezdolności do pracy spowodowanego ciążą nie zostaje pozbawiona statusu bezrobotnego). Dlatego warto również rozważyć propozycję wprowadzenia do ustawy okresu braku gotowości do pracy (8 lub 14 tygodniowego), w którym bezrobotna kobieta będzie mogła zregenerować siły po porodzie oraz nawiązać silniejszą więź emocjonalną z dzieckiem.

Ponadto Rzecznikowi są znane przypadki - z korespondencji prowadzonej przez Biuro Rzecznika - że powiatowe urzędy pracy nie podejmowały żadnych działań aktywizacyjnych wobec kobiet w okresie 8 tygodni po porodzie (akceptując potrzebę regeneracji sił przez bezrobotne).

Mając na uwadze powyższe i działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w powyższej sprawie oraz o rozważenie możliwości podjęcia jak najszybszych działań, których celem będzie wprowadzenie stosownej zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Łaura Wyrostek

Teresa Jędrzejko